

Ds Hanneke Siebert

27 oktober 2013, 6de zondag van de herfst. 1 Koningen 21

Gemeente van Christus Jezus,

Bikkelharde krachten meten zich vanmorgen met elkaar. Een meedogenloze machtsstrijd wordt uitgevochten. Een niets- en niemand ontziend gevecht dat in deze herfsttijd met de Koningenlezingen voortduurt: Gods profeet tegen de mensen-koningen, aardse krachten tegen hemelse macht.

Vanmorgen worden met gruwelijke beelden, genadeloze woorden en een enorme dosis daadkracht de degens gekruist en de vete verder uitgevochten.

Ene Nabot heeft een wijngaard die grenst aan het land van Koning Achab. Koning Achab eist van Nabot zijn land, in ruil voor een ander stuk land. Nee, bedenkt Achab, beter misschien, in ruil voor geld. "Geef mij jouw wijngaard, dan kan die mij tot moestuin dienen."

Een sterk staaltje van de magische aantrekkingskracht van meer-meer-meer. Achab ziet wat hij niet heeft. *Die wijngaard. Die heb ik niet in mijn bezit. Ik zie wat ik niet heb. Meer en meer zie ik wat ik niet bezit.*

Maar Nabot weigert. "Ik geef het erfdeel van mijn vaderen voor geen goudgeld aan een ander."

En dus komt Izebel, Achabs vrouw in actie. "Ben jij nu een koning?" Je ziet het gebeuren. "Sta op, eet wat. Trek je jas recht, recht je schouders, borstkas naar voren. En nu héél rap laten zien wie het voor het zeggen heeft. Ben jij nu een koning?" Tegen het krachtige 'nee' van Nabot komt een even zo krachtig en uitdagend 'ja' van Izebel. De strijd om de macht is losgebarsten.

Met list en bedrog delft Nabot het onderspit. Buiten de stad wordt hij gestenigd. Niemand die precies weet hoe het echt zit. Iedereen heeft er een mening over. Izebel komt thuis met schone handen, en Achab kan krijgen waar hij recht op meent te hebben.

Letterlijk zegt Achab tegen Nabot: "Geef mij jouw wijngaard, dan kan die mij tot moestuin dienen".

De wijngaard is de druivenoogst. Dat zijn de druiventrossen waarmee de twee verspieters terugkomen die in het beloofde land geweest zijn. De wijngaard, dat staat voor Kanaän, voor Israël. Voor; je hand openen om de goede gaven van het land en de hemel te ontvangen. Dat wat de schepping je geeft.

De moestuin; dat is Egypteland. Het land van onderdrukking, van Benauwenis, van slavenhard werken. Moestuin is het land van de ene mens bóven de andere geplaatst.

"Het land dat u in bezit zult nemen is heel anders dan Egypte, waar u vandaan komt. Daar moest u de akkers na het zaaien kunstmatig bevoeien als een moestuin. 11 Maar het land aan de overkant is een land met bergen en dalen, dat zijn dorst lest met het water uit de hemel." (Deut. 11:10)

Wijngaard staat voor land van bevrijding, voor ruimte voor ál Gods mensenkinderen.

"Geef mij het land van belofte, dan kan die mij tot slavenland dienen", zegt Achab.

Wanneer Achab naar het land van Nabot gaat, om het in bezit te nemen, komt God in actie. Dan is daar Elia weer. *Heb je me gevonden, mijn vijand?* Tisbiet, buitenstaander, met dat vreemde woord dat ons telkens weer bij de kladden grijpt.

Als Nabot dood is, roept God: "Elia! Daal af. Daal af naar Achab, en zeg hem: Gemoord heb je! Andermans bezit je toegeëigend."

Na de krachtmetingen tussen Izebel en Nabot, komt God een woordje meepraten in het machtsspel. "Ook jouw bloed zullen de honden oplikken, Achab!" En Elia vertelt het Achab in nog genadelozer woorden. "Onheil breng ik over u, wegvagen uw nakomelingen, en Ik zal van Achab alle mannen uitroeien, alles wat los en vast zit in Israël. Opgevreten door de honden."

Bloed vergolden met nóg meer bloed.

Macht bestreden met nóg meer kracht en macht.

En daartussenin worden mensen vermorzeld en vermalen.

Meedogenloos is het verhaal over de nog altijd voortdurende strijd tussen het land van Belofte en het land van de benauwenis. Voort gaat nog steeds deze geschiedenis over de onbalans tussen rijk en arm, tussen

hebben en niet-hebben. Iedere dag worden er Achabs geboren en het is alsof er nooit één sterft. En iedere dag worden er Nabots gedood.

Voor álle mensen is deze aarde geschapen. Voor Jan en alleman. Iedereen komt naakt en met niets ter wereld en gaat ook met niets weer dood. Maar daartussenin proberen enkele rijken alles voor zich te houden. Te graaien en vermeederen, te pakken en te houden.

Deze meedogenloze machtsstrijd in de koningenprofetie gaat over rupsje-nooit-genoeg anno 2013. Die liever op de kleintjes let, dan op de herkomst van zijn product. Die liever zijn geld in z'n zak houdt, dan wat extra's neer te leggen voor de handen die het maakte. Die de mond die ook aan de andere kant van deze aardbol gevoed moet worden, niet ziet. Wij zijn het zelf die met onze keuzes voor geld en goed stenen gooien naar Nabot.

Is het zó erg, dominee? Zijn we weer ouderwets aan het zwartkijken? Lekker tekeer gaan tegen de maatschappij en het economisch bestel? Vertelt de bijbel dan nooit eens het goede nieuws van welvaart en economische groei? Waarom altijd aansluiten bij het verhaal van mensen aan de achterkant van een sterke gezonde economie?

Ik kan het bijna niet meer horen, of fatsoenlijk over m'n lippen krijgen. Ik zou Elia wel willen toeroepen: Weet je wel hoe machteloos ik me voel? Hoe simpel jouw voorstelling van zaken is? Snap je iets van onze gespletenheid: dat ook wij dromen van een land waar gerechtigheid woont? Maar dat we tegelijk gevangen zitten in het systeem waar niet uit te ontsnappen valt?

Vanuit die moestuin van mijn leven, die ik met zoveel zorg en moeite en inzet bloeiend probeer te houden, waar ik zo druk ben met begieten en bemesten, kom ik hier, bij U, God. Om even bij te tanken, op te laden. Om een woord van troost en bemoediging te horen.

En wat hoor ik? Om de oren geslagen word ik, met mijn zelfzuchtige keuzes.

Ik stel de vraag terug; 'Waar was u, God?' Waar was u toen Nabot in het nauw gedreven werd. Vals beschuldigt en op lege gronden aangeklaagd? Waar was u toen Nabot buiten de stad gestenigd werd? Had u niet wat eerder kunnen roepen naar uw dienaar? Waarom komt Elia pas in actie nádat Nabot vermoord is en de wijngaard in handen van de koning?

Is er wel echt een keuze? Tussen god en koning Achab? Nabot is en blijft dood.

Het zijn deze twee uiterste vragen die op het midden van het slagveld liggen. "Mens, ja jij, waar ben je?" en "God, waar ben jij?".

We krijgen geen pasklare antwoorden. Er zijn geen simpele, rechtlijnige oplossingen.

Maar, is dat ook niet te naïef gedacht? Het zijn zachte krachten, die zachtjes duwen, de goede richting uit.

Bij het horen van Gods woorden, komt Achab in beweging. Hij heeft de *moed* op te staan.

Achab scheurt zijn kleren,

trok een boetekleed aan,

hij vastte

en gedroeg zich zeer berouwvol.

En God ziet. God ziet Achab, ziet de méns die hij is.

De HEER richtte zich tot Elia met de woorden: 'Heb je gezien hoe Achab zich voor mij vernedert? Omdat hij berouw toont, zal ik het onheil over zijn koningshuis niet tijdens zijn leven voltrekken, maar tijdens het leven van zijn zoon.'

In Achabs berouw naderen God en Achab tot elkaar. In het tot inzicht komen, vindt toenadering plaats. Dat vreemde woord dat ons telkens weer bij de kladden grijpt, heeft ons stevig in de kraag gevat.

Definitief opgelost? Strijd gestreden?

Nee. Iedere dag nog worden Achabs geboren. Ook vandaag nog wordt Nabot gedood. Maar ook vandaag zal er toenadering zijn. Inkeer, omkeer. Ook vandaag mag dat vreemde woord meespreken in de keuzes die wij vandaag maken. En morgen en al de dagen van ons leven.

Amen.